

Този информационен документ е подготвен със съдействието на [Съвета на нотариатите от ЕС \(CNUE\)](#).

1 Как се изготвя разпореждането с имущество в случай на смърт (завещание, съвместно завещание, договор за наследство)?

Според румънското право съвместното завещание и договорът за наследство са забранени.

Допустими са следните видове завещания: автентично завещание и саморъчно завещание.

Саморъчното завещание се изготвя ръкописно, посочва се датата и се подписва от завещателя. Преди изпълнение то се представя на нотариус, за да бъде надлежно подпечатано и обявено за действително.

Автентичното завещание се изготвя от нотариус или от друго лице, което изпълнява публични правомощия. Завещателят диктува на нотариуса, който записва завещанието и го прочита на глас пред него като отбелязва тези формалности. Ако завещанието вече е било изготвено от завещателя, нотариусът го прочита на глас след което завещателят декларира, че това е неговата последна воля. Завещанието се подписва от завещателя, а заверката се подписва от нотариуса. Завещателят може да бъде придружен от един или двама свидетели при извършване на заверката. **Привилегированите завещания**, изготвени в специални случаи от определени компетентни длъжностни лица в присъствието на двама свидетели, имат доказателствената сила на автентичен документ.

В случай че парични суми се завещават на специализирани институции, трябва да бъдат спазени определените формални условия, предвидени в съответните специални актове.

Завещанието **съдържа** разпоредби относно определянето на (не)пряк заветник, делба, лишаване от наследство, назначаване на изпълнители на завещанието, отговорности, отмяна на завети и т.н.

Разпоредбите, касаещи прехвърлянето на наследственото имущество/активите на починалия, се наричат завети. **Заветите** са универсални или по универсално/специално право. **Универсалният завет** дава права върху цялото наследство, докато **заветът по универсално право** дава права върху част от наследственото имущество.

Вж. член 1034 и сл. от Гражданския кодекс.

2 Следва ли разпореждането да бъде вписано по някакъв начин и ако да, по какъв?

Нотариусът, който заверява завещанието, трябва да го впише в **Националния нотариален регистър на завещанията** (Registrul național notarial de evidență a liberalităților RNNE), в който се вписват така също дарения.

Вж. член 1046 от Гражданския кодекс, член 162 от Закон № 36/1995 за нотариусите и нотариалната дейност, публикуван повторно с поправки.

3 Съществуват ли ограничения на свободата за разпореждане с имущество в случай на смърт (напр. запазена част)?

Запазената част е частта от наследството, на която имат право наследниците с право на запазена част (преживял съпруг, низходящи и привилегировани възходящи — родител на починалия) дори против волята на починалия. Запазената част на всеки наследник с право на запазена част е равна на половината от дела, който би му се полагал като наследник по закон при липсата на завещание или лишаване от наследство в завещанието.

Вж. член 1086 и сл. от Гражданския кодекс.

4 В отсъствието на разпореждане с имущество в случай на смърт кой и в каква степен наследява?

Наследството се предава на наследниците по закон, а именно преживелия съпруг и роднините на починалия, в следния ред:

низходящи — наследници от първи ред,

възходящи и привилегировани роднини по съребрена линия — наследници от втори ред,

обикновени възходящи — наследници от трети ред,

обикновени роднини по съребрена линия — наследници от четвърти ред.

Низходящите и възходящите имат право на наследство независимо от тяхната степен на родство с починалия, докато роднините по съребрена линия имат право на него до четвърта степен.

Само низходящите на децата на починалия и низходящите на братята и сестрите на починалия могат да участват в наследяването въз основа на „правото на представителство“. В случай на наследяване по правото на представителство, наследството се разпределя според родителската страна. Ако страната има повече от едно разклонение, в рамките на страната се извършва подразделяне, като съответният дял от наследството се дели поравно.

Преживелият съпруг участва в наследството заедно с всички наследниците по закон от всички редове със следните дялове:

1/4 от наследственото имущество, ако останалото преминава към низходящите,

1/3 от наследственото имущество, ако останалото преминава към привилегированите възходящи и привилегированите роднини по съребрена линия,

1/2 от наследственото имущество, ако останалото преминава или към привилегировани възходящи, или към привилегировани роднини по съребрена линия,

3/4 от наследственото имущество, ако останалото преминава или към обикновени възходящи, или към обикновени роднини по съребрена линия.

Преживелият съпруг има право да живее в семейното жилище и може също така да наследи домашното обзавеждане и обичайното битово оборудване.

Низходящите — децата на починалия и техните преки низходящи — изключват всички други наследници и имат право на наследството по реда на близост според степента на родство. Ако преживелият съпруг има право на наследство, низходящите общо получават 3/4 от наследството.

Привилегированите възходящи са бащата и майката на починалия, като наследството, което им се полага, се разделя поравно между тях.

Привилегированите роднини по съребрена линия са братята и сестрите на починалия и техните низходящи до четвърта степен.

Ако преживелият съпруг участва в наследството заедно с двамата привилегирвани възходящи и привилегирвани роднини по сребрена линия, делът, който се полага на наследниците от втори ред, е 2/3; делът, който се полага на наследниците от втори ред, е 1/2, ако има привилегирвани възходящи или привилегирвани роднини по сребрена линия, но не и от двата вида.

Наследството, което се дължи на привилегирваните възходящи и привилегирваните роднини по сребрена линия, се разделя между тях в зависимост от броя на привилегирваните възходящи. Ако има само един родител, му се пада 1/4, а привилегирваните роднини по сребрена линия получават 3/4. Ако има двама родители, те общо получават 1/2, а привилегирваните роднини по сребрена линия имат право на другата 1/2.

Наследството на привилегирваните роднини по сребрена линия се разделя поравно между тях или, ако участват в наследството въз основа на правото на представителство, разделянето става между родителските страни. В случай на различни сребрени отношения, наследството се дели поравно между майчината и бащината страна, като се прилагат горепосочените правила. Роднини по сребрена линия, които са свързани с починалия и от двете страни, получават общи дялове.

Ако няма наследници, **наследството е вакантно** и се прехвърля на общината в града, където се намира наследственото имущество към момента на разпределянето.

Вж. членове 970—983, членове 1135—1140 от Гражданския кодекс.

5 Какъв вид органи са компетентни:

5.1 по въпросите на наследяването?

Компетентните органи за охранителни производства по наследяване са нотариусите, докато първоинстанционните съдилища („Judecătorie“) отговарят за исковите производства по наследяване.

Наследникът или всяко друго заинтересовано лице може да отнесе въпроса направо към съда, след като представи нотариално заверено удостоверение, потвърждаващо регистрирането на наследството.

Вж. член 101 и сл. от Закон № 36/1995, член 193 от Гражданския процесуален кодекс.

5.2 да получат изявление за отказ или приемане на наследство?

Вж. буква б)

Наследникът категорично приема наследството, когато изрично поеме правата/качеството на наследник. Приемането е мълчаливо, когато се извършва чрез акт/действие, които може да бъдат извършени единствено в качеството на наследник (член 1108 от Гражданския кодекс).

Изявлението за отказ от наследство се прави пред нотариус или пред дипломатическа мисия или консулско представителство на Румъния (член 1120, параграф 2 от Гражданския кодекс).

Всички нотариални документи, касаещи приемането или отказа от наследство, се вписват в Националния нотариален регистър на наследствените алтернативи (Registrul național notarial de evidență a opțiunilor succesoriale RNNEOS).

5.3 да получат изявление за отказ или приемане на завещ?

Вж. буква б)

5.4 да получат изявление за отказ или приемане на запазена част?

Вж. буква б)

Когато се започне процедура по наследяване, завещателните разпореждания, които накърняват запазената част от наследството, подлежат на намаляване по искане на наследници с право на запазена част, правоприемници и необезпечени кредитори на наследници с право на запазена част. В случай на няколко наследници с право на запазена част, намалението се прилага само до размера на запазената част, която е дължима на ищеца, и е само в полза на последния. Намалението води до неизпълнение на завети или анулиране на дарения.

Вж. членове 1092—1097 от Гражданския кодекс.

6 Кратко описание на процедурата за уреждане на наследството по националното право, включително на процедурата за ликвидиране на наследствената маса и делба на наследственото имущество (включително информация дали производството по наследяване се образува служебно от съда или друг компетентен орган)?

Нотариалната процедура по наследяване се открива при поискване. Искането се вписва в регистъра на нотариуса за наследствата, след като бъде вписано в регистъра на наследствата, воден от нотариалната камара. Ангажираният нотариус удостоверява своя район на действие и разпорежда свикването на лицата, които имат право на наследство, и, когато има завещание, призовава заветника, изпълнителя на завещанието, законния представител на недееспособен наследник, надзорния орган, представител на публичната администрация (в случай на вакантно наследство). Нотариусът установява качеството на наследниците и заветниците, обхваща на техните права и състава на наследственото имущество на починалия.

Броят и качеството на наследник и/или правото на заветник се установява въз основа на актове за гражданско състояние, със завещание и с помощта на свидетели. Активите се доказват с официални документи и всякакви други доказателствени средства, които се признават от закона.

Вж. членове 101—118 от Закон № 36/1995, публикуван повторно с поправки.

Наследникът/всяко друго заинтересовано лице може да отнесе въпроса направо към компетентния съд, след като представи нотариално заверено удостоверение, потвърждаващо регистрирането на наследството. Съдебната делба може да бъде извършена по споразумение между страните или, ако случаят не е такъв, съдът трябва да установи активите, статута на наследниците, дяловете от наследственото имущество, вземанията, дълговете и задълженията. Съдът може да постанови решение за ограничения по завещания, накърняващи права, и по докладването на дарения. Делбата на активите се извършва в натура, чрез формиране на дялове или чрез предоставянето на даден актив на един от наследниците, при условие че заплати дължимите суми на останалите наследници. Съдът може да разпорежи продажбата на имуществото, което става със съгласието на страните, или се извършва от съдебен изпълнител на публичен търг. Съдът се произнася, като постановява решение, и именно съдът извършва делбата на сумите, депозирани от един от наследниците в полза на всички, както и на сумите, получени от продажбите.

Вж. член 108 от Закон № 36/1995, член 193, параграф 3 от Гражданския процесуален кодекс.

След това нотариусът осъществява процесуални действия по **ликвидиране на пасивите, свързани с наследството**, с одобрението на всички наследници, както и по събирането на всички вземания; плащането на дълговете и пасивите; продажбата на движимото имущество (i); изпълнението на конкретните завети.

По време на задължителния предварителен етап нотариусът издава **удостоверение за ликвидиране на наследството**, в което се описва наследственото имущество (вземания и пасиви), наследниците и съответните им дялове, както и съгласието на наследниците по средствата за ликвидиране на пасивите, назначаването на ликвидатор и срока за приключване.

Ликвидаторът събира вземанията, които са свързани с наследството, плаща дълговете и продава активите. Ликвидаторът представя доклад пред назначения нотариус, в който посочва извършените дейности с цел събиране на вземанията и представя начина на уреждане на дълговете. След приключването нотариусът издава **удостоверение за наследник** и нетният резултат от ликвидацията се отразява в наследственото имущество.

Вж. членове 119—132 от Закон № 36/1995, член 1114 от Гражданския кодекс.

Делбата на наследственото имущество между наследниците се извършва след ликвидацията — при издаване на удостоверението за наследник. Делбата на наследственото имущество може да бъде доброволна. Докладването на дарения представлява задължението на преживелия съпруг и низходящите на починалия, които имат право на наследство по закон, да върнат в наследството активите, които са дарени без да са освободени от задължение за докладване.

Плащане на пасивите. Изключения от законоустановеното разделяне на пасивите от наследството

Универсалните наследници и наследниците по универсално право трябва да участват в плащането на дълговете и задълженията по наследственото имущество съразмерно на съответния си дял.

Личните кредитори на наследниците и всяко заинтересовано лице може да поиска делба на наследството или да упражни правото си да присъства на доброволната делба или да се намеси в делбата. Исканията на кредиторите се вписват в Националния нотариален регистър на кредиторите на физически лица и възраженията по извършване на делба на наследство (RNNEC — Registrul național notarial de evidență a creditorilor persoanelor fizice și a opozițiilor la efectuarea partajului succesoral).

Универсалният наследник/наследникът по универсално право, който е платил повече от своя дял по общия дълг, има право да се удовлетвори от останалите, но само за частта от общия дълг, която се пада на всеки от наследниците, дори в случай на суброгиране на правата на кредиторите.

Делба на активите на възходящите

Възходящите родственици могат да поделят своите активи в полза на низходящите чрез дарение или завещание. Ако не са включени всички активи от наследството, невключените активи се разделят по закон.

Вж. членове 669—686, 1143—1163 от Гражданския кодекс.

7 При какви условия и в кой момент дадено лице придобива качеството на наследник или заветник?

Всяко лице може да наследява, ако е *съществувало* към момента на откриване на производството по наследяване и/или е имало качеството да получи завещание, ако има право на наследство, ако не е недостойно и не е лишено от наследство.

Лицето, което е призвано да получи наследство, може да приеме/да се откаже от наследството. Заветник, който е наследник по закон, може да упражнява всяко едно от тези качества. Ако от завещанието е видно, че починалият е искал да намали дела, който се полага на наследника по закон, дори резервът да не е бил накрънен, последният може да бъде само заветник.

Вж. членове 957—963, 987, 989, 993, 1074—1076, 1100 и 1102 от Гражданския кодекс.

8 Наследниците носят ли отговорност за задълженията на починалия и ако да, при какви условия?

Да, вж. точка 6.

9 Какви документи и/или информация се изискват обикновено за целите на вписването на недвижимо имущество?

Към искането за вписване в поземления регистър трябва да бъде приложен оригиналният документ/негово нотариално заверено копие, а в случай на съдебно решение — заверен препис със забележка „окончателно“. Регистрирането приключва с издаването на удостоверение за вписване от секретаря на поземления регистър, ако документът отговаря на редица формални изисквания: идентификация на страната и на недвижимия имот; наличие на нотариално заверен превод (в случай на автентичен нотариален акт, той трябва да бъде издаден от румънски нотариус); наличие на извлечения от поземления регистър; плащане на такса и т.н. Първата регистрация на недвижимия имот в интегрираната информационна система на кадастъра и поземления регистър може да се направи също така на база на удостоверение за наследник и кадастралната документация.

9.1 Назначаването на управител на наследственото имущество задължително ли е или е задължително при поискване? Ако е задължително или е задължително при поискване, какви стъпки следва да бъдат предприети?

Доброволно назначаване

Завещателят може да посочи едно или повече лица, като им даде правомощия да изпълнят завещанието. Изпълнителят на завещанието управлява наследственото имущество за период до две години след откриване на производството по наследяване. Този период може да бъде удължен със съдебно решение.

Задължително назначаване

Ако длъжникът почине преди назначаването на съдебен изпълнител, не може да бъде иницирано принудително изпълнение, а ако почине след иницирането му, то не може да продължи до приемането на наследството или назначаването на представител на наследството/специален представител на наследството. Ако кредиторът или съдебният изпълнител узнае, че длъжникът е починал, първият е задължен да поиска от компетентната нотариална камара по последното местожителство на починалия да го впише в специален регистър за откриване на производство по принудително изпълнение и да издаде удостоверение. В това удостоверение трябва да бъде посочено дали наследството е разделено и, ако това е така, трябва да бъдат посочени наследниците и също така указано дали е назначен представител до приемането на наследството.

Ако съществува риск от продажба, загуба, подмяна/унищожаване на активите, нотариусът запечатва активите или ги предоставя на специално лице за отговорно пазене.

До приемане на наследството или ако наследникът не е известен, нотариусът може да назначи специален представител на наследството, който да защитава правата на потенциалния наследник.

Вж. член 686 от Гражданския процесуален кодекс, член 1117, параграф 3, член 1136, членове 1077—1085 от Гражданския кодекс.

9.2 Кой има право да изпълни разпоредбата с имущество в случай на смърт и/или да управлява наследството?

Право имат изпълнителят на завещанието, ликвидаторът, наследникът по закон/наследникът по завещание, назначеното лице за отговорно пазене/назначеният представител (вж. буква а).

Ликвидаторът, който изпълнява своите отговорности под надзора на нотариуса, може да бъде посочен от починалия, наследниците или от съда.

Вж. член 124 от Закон № 36/1995, член 1117, параграф 3, член 1136 от Гражданския кодекс.

9.3 С какви правомощия разполага управителят на наследството?

Вж. буква а).

Изпълнителят на завещанието поставя пломбите, съставя описа, изисква от съда да одобри продажбата на активите, плаща дълговете, свързани с наследството, и събира вземанията, свързани с наследството.

Вж. членове 1077—1085 от Гражданския кодекс, членове 101—132 от Закон № 36/1995.

10 По силата на националното право какви документи обикновено се издават в хода или в края на производството по наследяване, с които се доказват статутът и правата на бенефициерите? Те имат ли специална доказателствена сила?

Нотариусът изготвя мотивирани **заключения** и след разделянето на наследството издава окончателно заключение, въз основа на което се издава удостоверението за наследник/заветник.

В **удостоверението за наследник** се посочва начинът на установяване на обхвата на правата. С удостоверението се доказва качеството на наследник и правото върху имуществото. Нотариусът може да издаде **удостоверение за статут на наследник**, в което се посочва броят, качеството и обхвата на правата, но не е описано наследственото имущество.

Когато няма наследници, наследството се счита за вакантно и се издава **удостоверение за вакантност на наследството**.

Нотариусът може да възобнови производството с оглед на допълването на пропуснати активи в нотариалното заключение и да издаде **добавък към удостоверението за наследник**.

Лицата, които считат, че са претърпели някакви вреди, могат да предявят иск пред съда за анулиране на удостоверението и за установяването на техните права. **В случай на анулиране, нотариусът издава ново удостоверение за наследник въз основа на окончателното съдебно решение.**

Чрез молба за наследство във всеки един момент универсалният наследник/наследникът по универсално право може да получи потвърждение за това си качество спрямо лицето, което владее активите от наследственото имущество **без да има каквито и да било права върху тях.**

В хода на исково производство по наследяване съдилищата издават заключения и съдебни решения. Решението за делба има правоустановително действие и подлежи на изпълнение, след като стане окончателно.

Вж. членове 1130—1134, 1635—1639 от Гражданския кодекс, членове 111—118 и сл. от Закон № 36/1995.

Последна актуализация: 13/10/2015

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.